

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

**Ina BOSTAN
Viorica URSU**

DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

SUPORT DE CURS

**Chișinău
2022**

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

**FACULTATEA CONSTRUCȚII, GEODEZIE ȘI CADASTRU
DEPARTAMENTUL INGINERIE, DREPT ȘI EVALUAREA
IMOBILULUI**

DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

SUPORT DE CURS

**Chișinău
Editura „Tehnica-UTM”
2022**

CZU 347.77(075.8)

D 82

Lucrarea a fost discutată și aprobată pentru editare la ședința Consiliului Facultății Construcții, Geodezie și Cadastru din 26.09.2022, proces-verbal nr. 2.

Scopul suportului de curs *Dreptul proprietății intelectuale* este de a oferi studenților UTM, precum și oricăror altor persoane interesate de problemele dreptului proprietății intelectuale un material didactic accesibil prin intermediul căruia aceștia să conștientizeze modalitatea de valorificare și/sau apărare a drepturilor de proprietate intelectuală născute din produsul intelectual. Suportul de curs va fi util și practicienilor, mai ales la începutul carierei, care le va servi drept ghid la soluționarea problemelor teoretice expuse în această lucrare.

Elaborare: conf. univ., dr. Ina Bostan
conf. univ., dr. Viorica Ursu

Recenzenți: conf.univ. dr. Alla Climova
conf.univ. dr., avocat Zinaida Lupașcu

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN RM

Dreptul proprietății intelectuale: Suport de curs / Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului; elaborare: Ina Bostan, Viorica Ursu.

– Chișinău: Tehnica-UTM, 2022. – 394 p.: fig., tab.

Referințe bibliogr. la sfârșitul temelor. – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-844-3

© UTM, 2022

CUPRINS

	Preliminarii.....	7
Tema 1.	Introducere în studiul dreptului.....	10
1.1.	Noțiuni introductive privind conceptul statului și al statului de drept.....	11
1.2.	Definiția și funcțiile dreptului.....	29
1.3.	Norma de drept. Corelarea normei de drept cu celelalte norme din societate.....	34
1.4.	Actul normativ juridic – cel mai important izvor al dreptului.....	44
1.5.	Principiile dreptului.....	54
1.6.	Răspunderea juridică.....	59
	Sarcini pentru autoevaluare.....	75
	Bibliografie de referință.....	76
Tema 2.	Noțiuni generale privind dreptul de proprietate.....	79
2.1.	Definiția patrimoniului. Noțiunea și clasificarea bunurilor.....	80
2.2.	Noțiunea dreptului de proprietate.....	93
2.3.	Atributele dreptului de proprietate.....	97
2.4.	Formele dreptului de proprietate.....	100
	Sarcini pentru autoevaluare.....	106
	Bibliografie de referință.....	107
Tema 3.	Introducere în dreptul de proprietate intelectuală.....	111
3.1.	Noțiunea de drept al proprietății intelectuale.....	111
3.2.	Evoluția istorică și juridică a dreptului de proprietate intelectuală.....	116
3.3.	Sistemul dreptului de proprietate intelectuală. Institutele (subramurile) dreptului de proprietate intelectuală: dreptul de autor și drepturile conexe, dreptul proprietății industriale.....	119

3.4.	Izvoarele dreptului proprietății intelectuale (Constituția RM. Actele internaționale. Legile organice și ordinare. Ordonanțele și hotărârile Guvernului. Uzanțele. Jurisprudența și doctrina)...	123
3.5.	Principiile dreptului proprietății intelectuale.....	133
	Sarcini pentru autoevaluare.....	140
	Bibliografie de referință.....	141
Tema 4.	Subiectele dreptului de proprietate intelectuală.....	142
4.1.	Persoana fizică – subiect al dreptului de proprietate intelectuală.....	143
4.2.	Persoana juridică – subiect al dreptului de proprietate intelectuală.....	154
4.3.	Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (Evoluția, rolul și importanța AGEPI în promovarea și protecția creației intelectuale. Funcțiile și atribuțiile AGEPI. Structura AGEPI)..	160
4.4.	Importanța altor autorități statale în protejarea dreptului de proprietate intelectuală	163
	Sarcini pentru autoevaluare.....	172
	Bibliografie de referință.....	173
Tema 5.	Considerațiuni generale privind dreptul de autor. Protecția juridică a creației intelectuale prin dreptul de autor.....	175
5.1.	Introducere în teoria dreptului de autor. Natura juridică a dreptului de autor.....	177
5.2.	Obiectul și subiectul dreptului de autor.....	185
5.3.	Condițiile de protecție a operelor ca rezultat al activității creatoare a autorului.....	196

5.4.	Clasificarea operelor în dependență de anumite criterii: după domeniul de creație intelectuală, după gradul de originalitate, după gradul de spontaneitate în creație, după numărul de autori etc.....	201
5.5.	Categoriile de opere protejate prin dreptul de autor. Operele excluse de la protecție.....	204
5.6.	Transmiterea drepturilor de autor.....	206
5.7.	Drepturile conexe dreptului de autor.....	208
5.8.	Răspunderea juridică pentru încălcarea dreptului de autor și drepturilor conexe.....	216
	Sarcini pentru autoevaluare.....	241
	Bibliografie de referință.....	242
Tema 6.	Particularitățile juridice ale invențiilor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale – obiecte de proprietate industrială.....	246
6.1.	Invențiile. Mijloacele de protecție a invențiilor....	247
6.2.	Mărcile. Mijloacele de protecție a mărcilor.....	262
6.3.	Desenul și modelul industrial (design). Mijloacele de protecție a desenelor și modelelor industriale	284
	Sarcini pentru autoevaluare.....	301
	Bibliografie de referință.....	304
Tema 7.	Particularitățile reglementării juridice a denumirilor de origine, indicațiilor geografice, specialităților tradiționale garantate, soiurilor de plante, topografiilor circuitelor integrate, denumirii de firmă - obiecte de proprietate industrială.....	306
7.1.	Denumirile de origine, indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate.....	307
7.2.	Soiurile de plante.....	322
7.3.	Topografiile circuitelor integrate.....	333
7.4.	Denumirea de firmă.....	337

7.5.	Protecția denumirilor de origine, indicațiilor geografice, produselor tradiționale garantate, soiurilor de plante, topografiilor circuitelor integrate, denumirii de firmă.....	341
	Sarcini pentru autoevaluare.....	360
	Bibliografie de referință.....	361
Tema 8.	Transmiterea drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală.....	363
8.1.	Contractul de cesiune.....	364
8.2.	Contractul de licență.....	368
8.3.	Contractul de franciză.....	373
8.4.	Procedura de înregistrare a contractelor.....	386
	Sarcini pentru autoevaluare.....	390
	Bibliografie de referință.....	391
	Sugestii pentru activitatea de grup și individuală a studenților.....	393

PRELIMINARII

Proprietatea intelectuală este un atribut indispensabil al economiei de piață, iar în condițiile globalizării comerțului ea a devenit un factor-cheie al economiei mondiale. În acest sens, importanța proprietății intelectuale a crescut considerabil, în prezent componentele ei fiind obiecte ale unui șir de tratate internaționale de importanță majoră și subiecte de discuții și dezbateri pe diverse teme de maximă actualitate, precum sănătatea publică, securitatea alimentară, educație, comerț, politică industrială, inovare, transfer tehnologic, cercetare științifică, ecologie, biodiversitate, biotehnologie, Internet, industriile de divertisment, mass-media etc.

Astfel, *Dreptul proprietății intelectuale* este un curs special ce se conține în planul de studii cu scopul de a forma studenților competențe profesionale și transversale în domeniul proprietății intelectuale. Aceasta se explică prin faptul că grija de a proteja autorul creației intelectuale, de a stabili cadrul de existență și valorificare a operelor de creație intelectuală, de a enunța regulile de comportament în cadrul relațiilor născute în strânsă legătură cu aceste opere, precum și sancțiunile ce trebuie aplicate în cazul încălcării acestor reguli, revine dreptului, respectiv ramurii dreptului de proprietate intelectuală.

Alin. (2) art.33 al Constituției RM garantează fiecărui cetățean libertatea creației artistice și științifice, precum și dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală fiind protejate de lege. Proprietatea intelectuală reprezintă o totalitate de drepturi (personale nepatrimoniale și patrimoniale), cu caracter exclusiv, asupra rezultatelor activității creative a omului. Produsele creației intelectuale, care fac obiect al proprietății intelectuale, se conțin în

legislația cu privire la proprietatea intelectuală, ce corespunde cu obligațiile internaționale asumate de RM la semnarea convențiilor și acordurilor internaționale.

Dreptul de proprietate intelectuală formează două instituții: a) dreptul de autor și drepturile conexe, b) dreptul de proprietate industrială, care, la rândul său, include mijloacele de individualizare a participanților la circuitul civil și al produselor și serviciilor lor, precum și obiectele netradiționale ale proprietății intelectuale. În acest sens, considerăm că studierea disciplinei *Dreptul proprietății intelectuale* este absolut necesară fiecărui student-inginer, indiferent de formațiunea sa viitoare, ceea ce reprezintă un factor important pentru însușirea altor discipline ce contribuie la formarea unui specialist competent.

Suportul de curs a fost elaborat în baza curriculum-ului la disciplina *Dreptul proprietății intelectuale* și este destinat studenților care își fac studiile la ciclul I de licență, studii la zi și cu frecvență redusă de la toate facultățile UTM. Scopul principal al disciplinei este de a ajuta studenții să înțeleagă esența reglementărilor juridice, care ordonează regimul juridic al obiectelor proprietății intelectuale, precum și să poată pune în aplicare practică cunoștințele acumulate în procesul de studiu.

Astfel, **scopul disciplinei** este de a conștientiza caracterul firesc al protecției juridice a rezultatelor activității intelectuale, de a obține competențe inițiale în utilizarea legală a acestora și asigurarea drepturilor asupra lor, dar și de a îmbina cunoștințele însușite în cadrul altor discipline cu conceptul proprietății intelectuale, principiile și specificul funcționării ei. În acest sens, toate activitățile educaționale și de cercetare realizate în cadrul orelor de *Drept al proprietății intelectuale* prevăd însușirea de către studenți a celor mai generale cunoștințe teoretice și competențe

privind drepturile asupra creațiilor intelectuale, respectarea cărora a devenit actualmente un imperativ al timpului ce se încadrează în valorile societății informaționale.

Disciplina *Dreptul proprietății intelectuale* corespunde deplin Recomandărilor Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC) axate pe opt competențe ce urmează a fi formate în cadrul activităților educaționale. Conținutul propus în suportul de curs va contribui în mod plenar la formarea competențelor în cauză.

Bibliografie de referință

1. BESSIS Ph. *Le contract de franchise*. Paris: L.G.D.J., 1996.
2. CABELL D., LAFILI L. *Distributorships agency and franchising in an international arena: Europe, The United States, Japan and Latin America*. Kluwer, 1991.
3. COSTIN M.N. *Dicționar de drept internațional al afacerilor*. Vol.II. București: Ed. Lumina Lex, 1996.
4. DDUTILLEUL F.C., DELEBECQUE P. *Contrats civiles et commerciaux*, 2e ed., Paris, 1992.
5. EMINESCU Y. *Regimul juridic al mărcilor*. București: Editura Lumina Lex, 1996.
6. <file:///C:/Users/ASUS/Downloads/SSRN-id2664969.pdf>
(accesat la 12.08.2022).
7. <file:///C:/Users/ASUS/Downloads/SSRN-id2664969.pdf>
(accesat la 15.08.2022).
8. FOLSOM Palh H., GORDON M.W., SPANOGLE J.R. Jhon A. *International Business Transactions*. 1992.
9. GHEORGHIU Gh., TURCU G.N. *Contractul de franciză - aspecte generale*. În: Revista de Drept Comercial nr.3/2000 p.56.

10. http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=314 (accesat la 12.08.2022).
11. <https://dreptprivat.wordpress.com/2015/04/16/dreptul-subiectiv-la-marca/> (accesat la 05.08.2022).
12. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Franchisingul%20220_221.pdf (accesat la 03.08.2022).
13. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Protectia%20marcii%2C%20cale%20de.pdf (accesat la 16.08.2022).
14. MACOVEI I. *Tratat de drept al proprietății intelectuale*. București: Editura BECK, 2010.
15. MATRAY Ch. *Le contrat de franchise*. Bruxelles: Ed. Maison Larcier, 1992.
16. MAZILU D. *Dreptul comerțului internațional*. București: 2000.
17. Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei din 20 aprilie 2010 privind aplicarea art. 101 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri verticale și practici concertate, publicat în JO seria L nr. 102 din 23 aprilie 2010.
18. Regulamentul privind înregistrarea contractelor de cesiune, licență, gaj și franchising referitoare la obiectele de proprietate industrială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 612 din 12.08.2011, publicat în Monitorul Oficial nr. 135-138 art. 682 din 19.08.2011.